

**ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ
СЪВЕТ НА НАОА**

ДОКЛАД

НА

**ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ
ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРОГРАМНА
АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА**

„ФИЗИОЛОГИЯ НА ЧОВЕКА“

**ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.1. МЕДИЦИНА,
ОБЛАСТ НА ВИШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ 7. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ
В МЕДИЦИНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ“ – ВАРНА**

Уважаема г-жо Председател на Акредитационния съвет на НАОА,

Постоянната комисия по здравеопазване и спорт предоставя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на докторска програма по „ФИЗИОЛОГИЯ НА ЧОВЕКА“ от професионално направление 7.1. Медицина, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт в Медицинския университет „ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ“ – Варна.

Докладът е разработен съгласно чл. 78 от ЗВО, чл. 33 и чл. 36, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) - част 1 /1-10/.

СЪДЪРЖАНИЕ:

I.	ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА
II.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ
III.	КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ/ ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО (ТАБЛИЦА 5)
IV.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ
V.	ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКИ ОТ ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол №13/02.06.2022 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС РЪКОВОДИТЕЛ НА ЕГ: Доц. д-р Нина Белова, дм Членове: 1. Проф. д-р Румен Николов, дм 2. Маг. фарм. Гергана Лазарова (докторант) <i>Наблюдаващ процедурата от ПКЗС:</i> Професор д-р Цветанка Маринова, дмн	Протокол №23/26.09.2023 г.
3.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	25.10.2023 г.
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол №44/05.12.2023 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол №45/12.12.2023 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 38, ал. 2 от ПДНАОА (относно становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Докторската програма (ДП) „Физиология на животните и човека“ на Медицински университет – Варна (МУ-Варна) е акредитирана с решение на Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика (ПКПНМИ) на НАОА (Протокол №16 от 26.07.2016 г.) в професионално направление 4.3 Биологически науки с обща оценка по критериите 9,32 (девет цяло и тридесет и две стотни), срок на валидност на акредитацията 6 години и без препоръки.

След влизане в сила на промени в ЗВО от 25.02.2020 г. (Висшето училище има право да провежда обучение в образователната и научна степен „доктор“ само по акредитирани професионални направления и специалности от регулираните професии при условията на чл. 80, ал.2.), поддържането на тази акредитация става невъзможно (чл. 46, ал.1 от ЗВО). Поради това, Академичният съвет на МУ-Варна взема решение и прави мотивирано предложение

чрез мотивационно писмо от Ректора на МУ-Варна (Изх. №016-94/21 от 21.11.2023 г.) до НАОА (Вх. №0А-06-2623/22.11.2023 г.) за преименуване на ДП „Физиология на животните и човека“ в ДП „Физиология на човека“, както и за пренасочване на същата от ПН 4.3. Биологически науки в ПН 7.1. Медицина, съгласно чл. 80, ал.1; чл. 81, ал.1, т. 2в и ал. 8 от ЗВО. Постоянната комисия по здравеопазване и спорт отчита факта, че по своята същност и характеристики ДП „Физиология на човека“ е естествен продължител на съществуващата ДП „Физиология на животните и човека“.

Констатации за изпълнение на направените препоръки: Няма препоръки

В учебния сектор по „Физиология“ през акредитирания период са обучавани 2-ма докторанти (1 редовен и 1 на самостоятелна подготовка).

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ/ ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО (ТАБЛИЦА 5)¹

Въз основа на изводите на Експертната група в доклада се оценява изпълнението/ неизпълнението на всички критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие на стандартите и насоките за осигуряване качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО, както следва:

Стандарт 1. Политика за осигуряване на качеството.

Критерий 1.1. Висшето училище има публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма.

По 1.1.1. Обучението по предложената за акредитиране докторска програма (с пренасочване в ПН 7.1. Медицина и частична промяна в наименованието) е в пълно съответствие с мисията на МУ-Варна за развитие на висшето медицинско образование и медицинските науки. В доклада-самооценка са формулирани **основните цели и задачи** на докторантурата: подготовка на висококвалифицирани изследователи, преподаватели и клинични специалисти, създаване на повече възможности за връзка между фундаменталните науки и медицинската практика и за напредък в областта на биомедицинските изследвания.

Обучението по оценяваната ДП „Физиология на човека“ в МУ-Варна се осъществява от **Учебния сектор (УС) по „Физиология“ към Катедрата по физиология и патофизиология на университета.** УС по „Физиология“ е наследник на академичните традиции на Катедрата по физиология при ВМИ-Варна, създадена през 1962 г. В УС се работи по няколко основни направления, които напълно съответстват на оценяваната докторска програма „Физиология на човека“: Хормонална регулация на хемостазата; Функционална мозъчна асиметрия, Неврофизиологични и неврофармакологични изследвания върху ролята на мозъчните невротрансмитерни и невромодулаторни системи в механизмите на поведенческите реакции; Проблеми на метаболитните заболявания, липидология, хронични чернодробни заболявания и др.

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

Тази проблематика е значима и осигурява възможност за качествена подготовка на докторанти по акредитираната ДП в ПН 7.1. Медицина. **Съществува съответствие между спецификата на акредитираната докторска програма и академичната среда в обучаващото звено, провеждащо обучение на докторантите.**

Обучението по програмата е организирано в пълно съответствие със съвременните изисквания за развитието на докторската програма и действащото законодателство: Закон за висшето образование, Закон за развитие на академичния състав в Република България /ЗРАСРБ/, Правилник за прилагането му /ППЗРАСРБ/, както и над 90 университетски нормативни документа, свързани с организацията и реда на процесите в институцията (стратегии, правилници, инструкции, правила, методики и др.).

По 1.1.2. В МУ-Варна функционира ефективна вътрешна система за оценяване и поддържане на качеството на обучение и на академичния състав. Системата за управление на качеството на учебния процес се основава на концепцията на Европейската фондация по управление на качеството (EFQM). При външно одитиране на база на EFQM модела на университета е признато първо ниво (Committed to Excellence). Системата за управление на качеството в МУ-Варна е под непрекъснат контрол с цел нейното поддържане, развитие и усъвършенстване. Тя действа **на три нива – общоуниверситетско** (Централна комисия по управление на качеството и отдел „Управление на качеството и акредитация“), **основно звено** със съответните комисии по качеството и програмен съвет за всяка специалност, **катедра/учебен сектор** със съответен отговорник по качеството.

Периодично се провеждат курсове за повишаване на квалификацията на академичния състав. Организирант се семинари и срещи с участието на представители на бизнеса и се обсъждат проблемите, свързани с промяната в пазара на труда и изискванията към обучението на студентите.

Факултетната комисия по качество извършва оценка на учебния процес по годишен план, включващ и вътрешни одити за съответствие на организацията и провеждането на обучението по докторските програми на Факултета по медицина. **За акредитирания период в УС по „Физиология“ са осъществени 25 вътрешни одита.**

В МУ-Варна се провеждат анкетни проучвания, свързани с качеството на обучението на докторантите по конкретна докторската програма сред докторантите, работодателите на докторантите и завършилите докторанти за професионалната им реализация.

Цялата информация за организацията на системата за контрол върху качеството е публикувана на сайта на университета.

По 1.1.3. В МУ-Варна се поддържа тясна връзка между научните изследвания и обучението по докторските програми. Разработена и публикувана е „Политика за устойчиво интегриране на науката в обучението“. Приети са **пет приоритетни научни направления**, което позволява концентриране на интелектуалния и материалния потенциал в определени области на медицинските науки и възможност за оптимално въвеждане на модерните технологии и иновации в тези направления. От 2016 г. в университета е разкрит **Научно-изследователски институт**, където се формират научни групи и се осъществяват фундаментални, клинични и транслационни научни изследвания по приоритетните направления на университета.

На всички докторанти се осигурява възможност за финансиране на дисертационния труд от фонд „Наука“. Фонд „Наука“ стимулира развитието на научноизследователската дейност в университета, подпомага кариерното израстване на академичния състав с акцент върху докторанти, постдокторанти и млади учени. Той осигурява конкурентно финансиране на научно-изследователски проекти и разработки с научна стойност, актуалност и практическо приложение.

Създадено е и успешно функционира *Докторантско училище*, което има за задача развитието на научния и изследователски потенциал на университета чрез организиране и координиране на обучението, свързано с придобиването на ОНС „доктор”, стимулиране на международните изяви и контакти, подпомагане кандидатстването по научноизследователски проекти, подпомагане издаването на учебници, ръководства и други учебни помагала за обучение на докторанти, въвеждане на модерни и високотехнологични методи и подпомагане на връзката между науката и бизнеса, организиране на работни срещи и семинари, както и популяризиране на научните постижения на докторантите.

По 1.1.4. В МУ-Варна работи система, която гарантира качеството на научноизследователската дейност и спазване на етичния кодекс. В университета е приет *Етичен кодекс* на академичното единство, който е общодостъпен на сайта на МУ-Варна.

Всички научни изследвания върху хора се подлагат на начална експертна оценка от Комисията по етика на научните изследвания. Въведена е практика всички докторанти преди защита да подават декларация за оригиналност на данните.

В университета действат етични принципи при публикуване на научни резултати. В допълнение, оценката на материалите за публикация от страна на отговорните рецензенти не позволява случаи на преписване и плагиатство. В МУ-Варна се прилага *методът на „двойно сляпо рецензиране“*, както и софтуер за плагиатство.

В университета са разработени строги вътрешни правила за приемане и разглеждане на сигнали за корупция.

През акредитирания период *не са констатирани нарушения на научната етика в Катедра „Физиология и патофизиология“*.

Констатации за изпълнение на критерий 1.1.

МУ-Варна има ясно представени възможности да организира обучение по ДП „Физиология на човека“ в ПН 7.1. Медицина. Целите и задачите на предложената за акредитация докторска програма по „Физиология на човека“ съответстват на мисията и основните приоритети на МУ-Варна. Промяната в наименованието и професионалното направление на програмата е позитивна. По този начин се коригира несъответствието, възникнало с поправката в ЗВО от 2020 г. Акредитираната докторска програма се осъществява от УС по „Физиология“ при Катедрата по физиология и патофизиология на МФ, като съществува пълно съответствие между спецификата на програмата и академичната среда в катедрата.

В МУ-Варна функционират утвърдени стандарти, отговарящи напълно на законовата база в Р България и публично достъпни на сайта на университета. В МУ-Варна е изградена система за контрол върху качеството на основните дейности, връзката на научната дейност и обучението, включително и върху обучението на докторантите. За акредитирания период в сектора по „Физиология“ са проведени 25 вътрешни одита, което потвърждава съществуването на система за системен контрол върху качеството на всички дейности. В МУ-Варна действат строги правила за осигуряване на академично единство, академични свободи и недопускане на дискриминация. Публично оповестен е Етичен кодекс, функционира Комисия по етика на научните изследвания. През оценявания период не са установени случаи на плагиатство или други неприемливи практики в дейността на докторантите.

Стандарт 2. Разработване и одобряване на програмите.

Критерий 2.1. Висшето училище изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни.

По 2.1.1. Докторската програма „Физиология на човека“ следва съвременните постижения на науката. В *Сектора по физиология* работят учени с научни постижения и преподавателски опит, което гарантира високото качеството на програмата. В представената за оценяване програма са включени устойчиви цели и задачи на обучението и научноизследователската дейност: една от предлаганите *насоки са транслационни изследвания – осъществяването на връзка между фундаменталната наука и клиничната практика.*

Съобразно с правилника на МУ-Варна разработването на програмата и на учебната документация (тематична програма, обосновка, конспекти) се основава на анализ, обсъждане и приемане от Катедрения съвет и утвърждаване от Факултетния съвет.

По 2.1.2. Приемът и обучението на докторантите в МУ-Варна съответства на законовата база в Р България (ЗВО, ЗРАСРБ и правилниците за тяхното прилагане), както и на правилниците на МУ-Варна (Правилник за развитието на академичния състав). Учебната документация на докторантите в МУ-Варна е съобразена с националното законодателство и ПРАС на МУ-Варна. Обучението по докторски програми е под 3 форми – редовна, самостоятелна и задочна. Разработени са детайлни процедури за прием на редовни, задочни и докторанти на самостоятелна подготовка въз основа на действащото законодателство. Учебната документация включва досие, индивидуален план и план за обучение на докторанта. Тя се обсъжда, приема и актуализира периодично на заседанията на катедрен, факултетен и академичен съвет. Актуализацията се съобразява с предложения на докторантите, потребителите на кадри и други заинтересовани страни. Личните досиета на докторантите се съхраняват в отдел „*Докторантско училище*“ при МУ-Варна, както и в архива на обучаващото звено.

Съгласно Наредбата за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища докторантите получават кредити за своите дейности, като за целия период на обучение е необходим минимум от 180 кредита (ECTS).

Съответствието между учебната документация на докторантите и актуалната правна рамка се гарантира от вътрешната система за качеството на МУ-Варна чрез периодични одити и контрол на различните равнища.

По 2.1.3. В предложената за оценяване програма по „Физиология на човека“ са формулирани ясни цели, задачи и мотиви за обучение. **Основната цел** на обучението е подготовка на високо квалифицирани специалисти за изследователска, научна и преподавателска дейност в областта на физиологичните науки съобразно със съвременните насоки и постижения на медико-биологичните науки. **Основните задачи** на програмата са образователни, научноизследователски и нравствено-възпитателни. **Основният мотив** за обучение на докторанти в областта на докторската програма „Физиология на човека“ е необходимостта от изграждане на научен потенциал и поддържане на адекватна възрастова структура на академичния състав.

По 2.1.4. Успешно завършилите докторската програма по физиология се реализират най-често като преподаватели и изследователи във висши учебни заведения или научни институции. Мотивацията на повечето от тях е възможността да продължат развитието си в академична среда. **И двамата обучавани в Сектора през акредитирания период докторанти са повишени в академичната длъжност „главен асистент“.**

Благодарение на създадените условия за обучение и кариерно развитие на студенти, докторанти и преподаватели, МУ-Варна и в частност *УС по физиология* са търсени и желани партньори. Периодично се провеждат анкетни проучвания за мнението на работодателите и потребителите на кадри, работещи с придобилите в университета образователна и научна степен „доктор“.

По 2.1.5. *Предлаганата докторска програма „Физиология на човека“ е насочена към магистри по медицина.* Програмата дава големи предимства на основното обучаващо звено и на цялата институция във връзка с развитието на научните изследвания и образованието в областта на физиологията и биомедицината. Тематично и методично докторската програма отговаря на международните стандарти и е съвместима с подобни програми в други висши училища в страната, в Европейския съюз и извън него. Програмата е съобразена с европейските стандарти, което позволява мобилност на обучаващите се на национално и на международно ниво.

По 2.1.6. Контролът върху учебната документация се осъществява в съответствие с Правилника за развитието на академичния състав на МУ-Варна, Ръководството за управление на качеството на обучение и Процедурата за разработване, мониториране, оценяване и актуализиране на докторска програма в МУ-Варна.

В основното обучаващо звено за докторската програма „Физиология на човека“ стриктно се следват правилата и процедурите в университета, свързани с организацията за разработване, одобрение и контрол на документацията на докторската програма. Съвместно с отдел „Докторантско училище“ се провеждат анкетни проучвания с докторанти, работодатели и потребители на кадри.

При оценката и актуализирането на докторските програми в МУ-Варна се отчита и взема под внимание мнението на докторантите и представителите на потребителите, както и резултатите от провежданите вътрешни и външни одити по системата за управление и поддържане на качеството.

Констатации за изпълнение на критерий 2.1:

МУ-Варна изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени и представители на други заинтересовани страни, вкл. от здравеопазването. Оценяваната докторска програма по „Физиология на човека“ в МУ-Варна отговаря на съвременното развитие на науката. Целите, задачите и методичният подход позволяват да се очакват резултати с теоретични и научно-приложни приноси. В МУ-Варна са разработени правила и процедури и е създадена стриктна организация за контрол върху учебната документация, автентичността на получените резултати, което е от съществено значение за своевременната защита и успешното професионално развитие на докторанта. Предложената за акредитация програма е сравнима с аналогичните програми в други национални и европейски учебни и научни институции.

Стандарт 3. Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите.

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд.

По 3.1.1. В МУ-Варна са изградени добре функциониращи механизми за мотивация на докторантите в хода на тяхното обучение и изготвяне на дисертационния им труд. В университета се прилагат съвременни модели и новаторски практики. Реализацията на проекти по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, финансирана от Европейския социален фонд, създава възможност за въвеждане и интеграция на дигиталните медии и електронното обучение. Ефективно се използват електронните учебни ресурси в **платформата Blackboard** и **Високотехнологичния симулационен център**. Една от специфичните цели на приетата през 2016 г. „Стратегия за иновации на МУ-Варна“ е свързана с иновациите в учебната дейност и създаване на условия за обвързаност на образователния процес с потребностите на бизнеса и пазара на труда и минимална дистанция между обучението и иновациите в науката.

По 3.1.2. Системата на обучение на докторантите в МУ-Варна на **институционално ниво** непрекъснато се актуализира. Докторантското училище организира обучение, осигуряващо специфични изследователски и академични знания и компетенции, подпомагащи кариерното развитие на докторанта. Докторантското училище осигурява популяризиране на съвременни и високотехнологични научни методи, подпомагане на връзката между „наука“, „потребители“ и кандидатстването по научноизследователски проекти, издаването на учебници, ръководства и други учебни пособия. Стимулират се международните изяви и контакти, обученията в чужди университети и научноизследователски центрове, организират се работни срещи и семинари.

Обучението на докторантите на **катедрено ниво** включва тематични курсове, семинари, срещи за обсъждане на актуални теми, летни училища в България и чужбина, самостоятелна подготовка за изпити, усвояване на експериментални методи и провеждане на научни разработки. Важно значение има съвместната дейност на основното звено с други катедри на МУ-Варна и сътрудничеството с други висши училища и научни институти в страната и чужбина. МУ-Варна има официално регламентирани договори за взаимно сътрудничество с други висши училища, здравни и фармацевтични организации.

Основното звено, участващо в обучението по оценяваната програма, има контакти с висши училища в страната, както и международни сътрудничества. Това осигурява публично признание на сектора от професионалните среди и от активни потребители на обучаваните докторанти. *Секторът поддържа контакти със сродните катедри на медицинските факултети в страната и Института по невробиология на БАН, както и в чужбина (Институт по еволюционна физиология и биохимия към РАН – Санкт Петербург, Университет "Аристотел" – Солун, Тракийски университет в Одрин).*

По 3.1.3. За всеки докторант в МУ-Варна се изготвя индивидуален учебен план съвместно с научния ръководител, разглежда се от катедрения и се утвърждава от Факултетния съвет. Контролът по изпълнение на индивидуалния план се осъществява от научния ръководител. Редовните и задочните докторанти отчитат изпълнението на плана на **3** месеца, а тези на самостоятелна подготовка – на **6** месеца. Веднъж годишно се поставя атестационна оценка на докторанта и се приемат насоките за следващите етапи.

По 3.1.4. В МУ-Варна критериите за атестиране и за оценка на изпълнението на индивидуалния план на докторантите са ясно определени. Точно са разписани изискванията към минималния необходим брой кредити (180) от участие в докторантското училище, изпитите по докторантския минимум, броя и вида на научните публикации и структурата на докторантския труд.

По 3.1.5. В МУ-Варна има публично оповестен ред и правила за разглеждане на жалби. **През оценявания период не са постъпвали жалби във връзка с докторските програми** от докторанти или преподаватели, работещи в основното обучаващо звено.

Констатации за изпълнение на критерий 3.1:

Обучението по докторската програма „Физиология на човека“ в основното звено се планира да се реализира като продължение на досега съществуващата програма с прилагане на модерни обучителни и научни методи, съгласно предварително подготвен индивидуален за всеки докторант план. Етапите на обучението са под прекия контрол на научния ръководител, редовно се обсъждат и оценяват от КС и ФС, като периодично се оценяват постигнатите от докторантите резултати. Оценяването на постиженията на докторантите се извършва на базата на ясни публично оповестени методи, които са описани в ПРАС в МУ-Варна. През оценявания период няма регистрирани жалби от докторанти.

Стандарт 4. Прием, развитие, признаване и дипломиране на студентите.

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация.

По 4.1.1. В МУ-Варна функционират необходимите процедури и практики за прилагане на законовите изисквания във всички етапи от „жизнения цикъл“ на докторанта – от разработване на докторската програма, разкриване на процедури за зачисляване на докторантите, периодично оценяване на работата на докторантите до оценка на завършения труд и защита на научната степен. Основните документи като Правилник за устройството и дейността на МУ-Варна и Правилник за академично развитие в МУ-Варна са публично достъпни. Администрирането на процедурите по ОНС „доктор“ се извършват от **Отдел „Докторантско училище“**, а координацията на обучението на докторантите е под контрола на заместник-ректора по кариерно развитие.

По 4.1.2. МУ-Варна има значителен опит в реализацията на национални и международни проекти и програми (по оперативни програми „Развитие на човешките ресурси“, „Наука и образование за интелигентен растеж“, „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“, „Регионално развитие“, „Хоризонт 2020“ и др.). На всички докторанти е **осигурена възможност за финансиране на дисертационния им труд от фонд „Наука“ при МУ-Варна**. Докторантите имат ежегодна възможност да кандидатстват заедно със своите научни ръководители за проектно финансиране на работата по дисертационния им труд за 1, 2 или 3 г. в размер **до 7 000 лв.** Освен това докторантите са стимулирани да участват в изследователски или инфраструктурни проекти с финансиране **до 50 000 лв.**, което осигурява участието на млади учени и докторанти във всички научноизследователски проекти финансирани от фонд „Наука“ на МУ-Варна. **Проектите, в които участват докторанти, се финансират приоритетно.** Отчита се значително нарастване на участието на докторанти в проекти от този тип.

Проектното финансиране е в основата на научноизследователската работа на докторантите и на публикационната им активност. През 2019 г. МУ-Варна е бенефициент по Национална програма „Млади учени и постдокторанти“ на МОН. Продължителността на програмата е 3 години и финансира млади учени и постдокторанти.

В УС по „Физиология“ през акредитирания период са обучавани **2-ма докторанти (1 редовен и 1 на самостоятелна подготовка)**. **Защитена е още една дисертация на асистент от катедрата по друга докторска програма от ПН 7.1 „Медицина“**. Двамата докторанти, защитили по ДП „Физиология на животните и човека“, са участвали в научното сътрудничество на Сектора с Института по невробиология, БАН, като продължение на предходни научни проекти. **През акредитирания период единият докторант участва в 2 проекта, а другият като постдокторант – в 1 научноизследователски проект. Третият докторант, макар и защитил по друга ДП, работи в екипа на 2 проекта на фонд „Наука“ на МУ-Варна** с интердисциплинарна тематика, която има функционален аспект, припокриващ се с едно от научните направления на сектора.

За двамата докторанти по акредитираната ДП са отчетени 12 публикации в реферирани и индексирани списания с импакт фактор или импакт ранг. Отчетени са и 8 статии в списания от Националния референтен списък на съвременни български издания с научно рецензиране и 1 в нереферирано издание.

По 4.1.3. МУ-Варна осигурява много добри възможности за мобилност на додокторантите си. Сключени са двустранни споразумения по програмата **Еразъм+ с 62**

университета от 21 европейски страни. Възможностите са публично оповестени и процедурите за селекция на участниците са регламентирани и гарантират безпристрастност и прозрачност.

Докторанти от обучаващото звено не са участвали в мобилност по Еразъм+ през акредитирания период. Един професор от обучаващото звено е посетил през 2019 г. университета на Месина, Италия, с цел обмяна на опит в рамките на преподавателска мобилност по програма „Еразъм +“.

В МУ-Варна съществува традиция за развитие на научния потенциал на студенти и докторанти и за подкрепа на научните им изяви, включително и финансиране на участието на докторанти на научни прояви. Едно от доказателствата в тази насока е системното организиране на студентски научни конференции, с активното участие на докторанти и студенти и от други сродни университети. **През акредитирания период докторантите по докторската програма са участвали в 2 научни форума в чужбина и в 4 национални научни прояви.**

По 4.1.4. Регистрирането и проследяването на хода на докторантурите в МУ-Варна се осъществява от Отдел „Докторантско училище“ и основното звено, осигуряващо обучението по съответната докторската програма. Отдел „Докторантско училище“ администрира докторските програми през целия период на обучение и защита на дисертационния труд, както и Регистъра на защитилите ОНС „доктор“ и кариерното развитие на постдокторантите.

В УС по „Физиология“ са защитени успешно 2 дисертации по програма „Физиология на животните и човека“. И двамата докторанти имат академично развитие като главни асистенти в катедрата.

Констатации за изпълнение на критерий 4.1:

В МУ-Варна са разработени необходимите нормативни документи и организация за осигуряване на цялостния цикъл на обучение на докторантите от приема до защитата. През акредитирания период по досега съществуващата програма в основното звено са зачислени 2 докторанти – 1 редовен и 1 на самостоятелна подготовка, които са защитили успешно. В МУ-Варна се стимулира участието на докторанти в научноизследователски проекти. Докторантите от катедрата са участвали в 2 научни проекта и в научно сътрудничество с Института по невробиология на БАН, понастоящем единият от тях участва в нов проект като постдокторант. МУ-Варна подпомага популяризирането на резултатите от научните изследвания на докторантите. Докторантите към катедрата по физиология са съавтори в 21 публикации, от които 12 от тях са в индексирани и реферирани списания. Докторантите са участвали на 2 международни и 4 национални научни форума.

Стандарт 5. Преподавателски състав.

Критерий 5.1. МУ-Варна има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията.

По 5.1.1. Секторът по физиология разполага с необходимия академичен състав за обучение по докторската програма „Физиология на човека“. Хабилитираните преподаватели с тази научна специалност са добре познати специалисти сред физиологичната общност с отлична теоретична и практическа подготовка, висок професионализъм и дългогодишен опит в учебната и научноизследователската работа. Понастоящем в основното звено работят 4 хабилитирани лица на основен трудов договор: двама професори и двама доценти (до 2023 г. са 5, един от преподавателите, доцент по

направление 7.1 се пенсионира през 2023 година). Единият професор е и доктор на науките, като всичките му научни степени и академични длъжности са по ПН 7.1 Медицина. Вторият професор е с ОНС „доктор“ и доцентура по ПН 7.1 Медицина, а професурата му е по ПН 4.3. Биологически науки. Другите две хабилитирани лица са с ОНС „доктор“ и доцентури по ПН 4.3. Биологически науки, като и четиримата имат медицинска специалност „Физиология“.

В МУ-Варна работи още един хабилитиран преподавател с квалификация по физиология в друг УС по Медико-биологични науки и специалност по физиология, който може да участва в академичната среда по докторската програма.

Нехабилитираните лица в основното звено са 4-ма, от тях двама са с ОНС „доктор“ по направление 4.3. Биологически науки. И двете лица са напреднали в кариерното си развитие и са главни асистенти, едното от тях има и специалност „Физиология“. В Сектора работи още един главен асистент с ОНС „доктор“ по ПН 7.1 Медицина (Психиатрия) със специалност по „Неврология“, както и един асистент без докторска степен.

Актуален списък на хабилитираните лица на основен трудов договор към УС по физиология, Катедра по физиология и патофизиология, МФ, МУ-Варна

Име	Трудов договор	ОКС/ПН, ОНС/ПН, НС/ПН	Академична длъжност	Специалност
Професор 1	ОТД	Магистър лекар / ПН 7.1. Медицина Доктор - ВАК, 2000 г. / ПН 7.1. Медицина Доктор на науките, 2013 г./ ПН 7.1. Медицина	Доцент-ВАК, 2003 г./ ПН 7.1. Медицина Професор - 2013 г./ ПН 7.1. Медицина	Физиология
Професор 2	ОТД	Магистър лекар / ПН 7.1. Медицина Доктор - ВАК, 2010 г./ ПН 7.1. Медицина	Доцент - 2012 г./ ПН 7.1. Медицина Професор - 2023 г./ ПН 4.3 Биологически науки	Физиология
Доцент 1	ОТД	Магистър лекар/ ПН 7.1. Медицина Доктор – 2015 г./ ПН 4.3. Биологически науки	Доцент – 2017 г./ ПН 4.3. Биологически науки	Физиология
Доцент 2	ОТД	Магистър лекар/ ПН 7.1. Медицина Доктор - ВАК, 2010 г./ ПН 4.3. Биологически науки	Доцент- 2015 г./ ПН 4.3. Биологически науки	Физиология

По 5.1.2. Научните интереси на хабилитираните преподаватели в основното звено са в областта на акредитираната докторска програма. Това е изключително съществено като предпоставка за създаване на необходимата атмосфера и среда за обучение на младите учени. **Отчетената публикационна активност на хабилитираните преподаватели включва 17 статии в реферирани и индексирани списания с импакт фактор или импакт ранг и 28 публикации в списания от Националния референтен списък на съвременни български издания с научно рецензиране.**

За качеството на научноизследователската дейност на хабилитирания академичен състав на сектора е свидетелство броят на **цитиранията** на техните публикации: **377** през оценявания период, от общия брой за всичките им публикации – **779**.

Хабилитираните преподаватели са участвали и на значителен брой научни събития – 47 национални и 4 международни. Те са съавтори в 6 учебни помагала и 3 монографии.

Публикациите на нехабилитираните преподаватели в реферирани и индексирани списания са 14 (от тях 8 са с импакт фактор или импакт ранг), статиите в списания от Националния референтен списък са 9. Нехабилитираните лица (включително и докторантите) са съавтори и в 2 от учебните помагала. Участията на нехабилитираните лица са на 9 национални и 4 международни събития.

През акредитирания период академичният състав на основното звено има участие в 8 научноизследователски проекта: един инфраструктурен, един по оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, 5 финансирани от фонд „Наука“ на МУ-Варна и 1 – от МУ-Плевен.

По 5.1.3. В УС по физиология в МУ-Варна има дългогодишни традиции в преподаването по акредитираната специалност. Наред с голямата учебна натовареност академичният състав на обучаващата структура осъществява активна научноизследователска дейност, отговаряща на тематиката на акредитираната програма „Физиология на човека“.

Доказателство за професионализма и авторитета на хабилитираните преподаватели в основното звено сред научната общност е участието им в експертни комисии, държавната комисия за придобиване на специалност, журита в конкурси за заемане на академични длъжности (**5** рецензии и **14** становища), редколегии на списания, рецензии на научни ръкописи (**20**) и на научни проекти (**8**), ръководството на Българското дружество по физиологични науки и др. За създаване на оптимална творческа атмосфера са от значение и научните контакти с Института по невробиология на БАН, сродните катедри от другите медицински университети и международните контакти.

Констатации за изпълнение на критерий 5.1:

МУ-Варна има политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията. В УС по физиология при МУ-Варна обучението на докторантите се осъществява от 4 хабилитирани преподаватели на основен трудов договор. Двама от тях имат научни степени и академични длъжности по направление 7.1 Медицина, двама са с ОНС „доктор“ и хабилитация по направление 4.3 Биологически науки. Всички преподаватели имат специалност по физиология са с богат професионален опит. Трима от нехабилитираните преподаватели са с ОНС „доктор“. Всички преподаватели работят активно в направление на акредитираната ДП. Отчетени са значителна публикационна активност и участия на научни форуми, както и авторитетни изяви сред научната общност според богатата експертна и консултантска дейност.

Стандарт 6. Учебни ресурси и подпомагане на студентите.

Критерий 6.1. Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности.

По 6.1.1. По време на онлайн срещата с ръководството на МУ-Варна и на УС по физиология бяха представени илюстративни материали за богатата материално-техническа база, с която разполага МУ-Варна – възможности за интерактивно обучение чрез

електронната платформа Blackboard и сайта на университетската телевизия **MU-Vi.tv**, които осигуряват достъп на студентите до учебното съдържание по отделните учебни дисциплини, отделни мрежи за преподаватели и студенти, оборудване за телекомуникация и телеобучение.

Университетската библиотека и нейните филиали разполагат с общо 246 работни места и 82 компютри на свободен достъп. На студентите, докторантите и специализантите е осигурен отдалечен свободен достъп до информацията в библиотеката. Спечеленият проект по Оперативна програма „Регионално развитие“ на МРРБ, „Преустройство и модернизация на библиотеката и осигуряване на достъпна среда за хора с увреждания“ е осигурил ремонта на книгохранилищата и обновяването на компютърната техника в библиотеката, както и дигитализирането на учебници и учебни помагала чрез **специализиран бързоскоростен скенер**. В библиотечния фонд на разположение на обучаваните по програмата са налични 104 тясно профилирани книжни единици и 6 специализирани списания. Потребителите могат да ползват и 69 специализирани списания, достъпни чрез портала Science Direct, както и значителен брой дигитализирани учебници и електронни издания. Електронният каталог е достъпен в университетската компютърна мрежа.

В библиотеката е създадена възможност за специализирани консултации с библиограф-информатор. Библиотеката на МУ-Варна изготвя и библиографски справки във връзка с дисертационните трудове, както и осигурява достъп до вече защитени докторски дисертации с цел подпомагане ориентацията на младите учени и изборът им на бъдеща тема за научни търсения. Изготвят се и справки за реферирани публикации и цитиранията на академичния състав на университета в базите данни на българските научни библиотеки и в информационните портали.

В МУ-Варна функционира **отдел „Издателска дейност“**. Неговите основни функции са подготовката и издаването на книжната и онлайн научна продукция на университета, както и обслужването на печатните и издателски нужди за учебния процес. Една от основните задачи на отдел „Издателска дейност“ е организацията, печатът и издаването на периодичните научни издания на университета, както и на редица издания на сдружения и асоциации в страната. Благодарение на въведения принцип на „двойно съляпо“ рецензиране списанията на МУ-Варна се реферират от редица международни бази данни като SCImago Journal & Country Rank (*SJR*), SCOPUS и др. Към отдела функционира нова система за обединено търсене MUVOAR. Тя дава възможност за разширено търсене в списания, конференции, монографии, както и в базата-данни с автореферати и дисертации, изградена от библиотеката. По този начин издателството улеснява достъпа на докторантите до всички университетски научни ресурси.

По 6.1.2. Основното звено, където ще се обучават докторантите по оценяваната програма, разполага с необходимата работна площ (360.17 м²) и включва 6 кабинета, 3 учебни зали (всяко работно място е снабдено с компютър), 1 научно-експериментална лаборатория, 1 лаборатория и 1 складово помещение. УС по физиология разполага с 40 компютъра, като всички преподаватели, включително и докторантите, имат неограничен достъп за работа с компютър и интернет. Научно-експерименталната лаборатория е оборудвана с микроскопи и апаратура за функционална диагностика: система за регистрация и анализ на физиологични сигнали BIOPAC, апарат Spirobank II (комбиниран спирометър с пулсоксиметър) и велоергометър. Биохимичната лаборатория разполага с базисна лабораторна техника – спектрофотометър, електронна везна и др. В допълнение докторантите могат да ползват техническата помощ на сродни катедри като катедрата по Биохимия, молекулярна медицина и нутригеномика и катедрата по Клинична лаборатория.

При необходимост МУ-Варна финансира краткосрочни обучения на докторантите по темата на дисертационния труд и провеждане на практики и научни експерименти в други научни институти.

По 6.1.3. Комуникационната и компютърна инфраструктура на МУ-Варна е високотехнологична и базирана изцяло на решения на технологиите на Cisco с множество виртуални мрежи и достъп до необходимата информация.

Докторантите имат осигурен достъп до специализирани източници и международни бази данни чрез компютърните системи на територията на университета, в университетската библиотека, включително и отдалечен достъп до информацията в библиотеката, абонираните научни бази данни и платформи с електронни учебници, електронните учебни ресурси в платформата Blackboard.

Освен лицензирания достъп до международните бази данни Web of Knowledge, ScienceDirect, Scopus и InCites, финансиран от МОН, МУ-Варна осигурява за ползване и базата с интерактивни учебници AccessMedicine на издателство McGraw-Hill, AccessMedicine, MEDLINE Complete, EBSCO Discovery services, Springer Link, STATdx и RadPrimer на Elsevier, ADVANCES IN BULGARIAN SCIENCE – издание на Националния център за информация и документация (НАЦИД), бюлетин „Инфосвят“ и др.

По 6.1.4. Подпомагането и стимулирането на научноизследователската дейност на докторантите се осъществява благодарение на възможността за проектно финансиране, включително и по програмата, насочена целево за подпомагане на млади учени – докторанти и постдокторанти.

МУ-Варна традиционно подпомага представянето на научноизследователската дейност на докторантите чрез организирането на научни конференции за млади учени (студенти и докторанти) от сродни университети, включително и чуждестранни. Информация за различните възможности за изява на младите учени на национални или международни форуми редовно се публикува на интернет-страницата на университета, рубрика „Научен календар“. Осигурени са възможности за публикуване на получените резултати в списанията на университета, както и финансово подпомагане на публикуването им в индексирани чуждестранни списания.

Разходите по защитите на дисертациите на докторантите, които са на основен трудов договор в Университета, се осигуряват от бюджета на Медицински университет – Варна. Докторантите от катедрата изразиха задоволство от организацията и финансирането на научноизследователската им дейност.

Констатации за изпълнение на критерий 6.1:

МУ-Варна развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности. ВУ разполага с достатъчни по брой и места отлично оборудвани лекционни зали, учебни зали и лаборатории за провеждане на учебно-практически занятия.

УС по физиология разполага с необходимата апаратура, информационна база и университетски ресурси (библиотека, издателство, много добре организирани компютърни мрежи и възможности за отдалечено и интерактивно обучение) за качествено обучение на докторантите по акредитираната специалност. МУ-Варна разполага с добре функционираща система за включване на докторантите в научни проекти, представяне на резултатите на научни форуми и публикуване. Особено се стимулира участието на международни прояви и публикуването в индексирани списания.

Издателският център на МУ-Варна подпомага и учебния процес и повишаването на качеството на образованието. НИД на докторантите се осъществява в условията на

нормативна база, която е в синхрон с националната. Докторантите се стимулират и подпомагат за участие в международни, национални и регионални научни прояви и специализирани курсове.

Стандарт 7. Управление на информацията.

Критерий 7.1. Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите.

По 7.1.1. Отдел „Докторантско училище“ в МУ-Варна събира и анализира информацията по акредитираните докторски програми. Анализира се дейността по разработване и прилагане на политики за осигуряване на качество, за обновяване на учебната документация на докторската програма, развитието и успеваемостта на докторантите, удовлетвореността на докторантите от качеството на обучение, учебните ресурси и осигурената подкрепа за докторантите и тяхното кариерно развитие.

В МУ-Варна има изградени структури, които осигуряват управлението на информацията: отдел „Информационно осигуряване и технологии“, Регистър на защитилите ОНС „доктор“, клуб на завършилите (*Alumni club*) и Център за кариерно развитие. Центърът за кариерно развитие осъществява връзката между академичната общност, обучаващите се в МУ-Варна и работодателите. Цялата информация за функционирането на тези структури е публично оповестена на сайта на университета, който е много добре администриран.

По 7.1.2. В МУ-Варна е изградена обща стратегия за поддържане и контрол върху качеството на обучение. Периодично и текущо се анализират и оповестяват методите на преподаване и оценяване на постиженията на студентите и докторантите в съответствие с Правилника за дейността на МУ-Варна. Качеството на реализираните етапи на обучение по докторските програми се обсъжда на ниво Катедрен съвет, Фкултетен съвет и отдел „Докторантско училище“. Резултатите от ефективността на управлението на качеството на обучение се оповестяват чрез публикуване на резултатите от одитите на системата за управление на качеството и от външните оценяващи институции.

В МУ-Варна е осигурена е възможност за получаване на обратна връзка за удовлетвореността на обучаваните и на потребителите от качеството на процеса на обучение чрез анкети.

Мерките за подобряване на качеството на обучение и квалификацията на докторантите се основават на анализ на мненията на докторантите и заинтересованите страни. За удовлетвореността на работодателите от подготовката на защитилите докторанти се съди от данните на „Анкета за проучване удовлетвореността на работодателите от подготовката на докторанти в МУ-Варна“.

Докторантите от УС по физиология изразяват удовлетвореност от обучението си, като всички защитили докторанти са напреднали в кариерното си развитие и понастоящем са главни асистенти.

Констатации за изпълнение на критерий 7.1:

В МУ-Варна е разработена и функционираща стратегия за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите. Действа система за получаване на обратна връзка от докторантите и от работодателите за удовлетвореността им от обучението и от професионалната квалификация на специалистите. Периодично се обсъждат и анализират предложения за осъвременяване на докторските програми и публично се оповестява ефективността на резултатите.

Стандарт 8. Информация за обществеността.

Критерий 8.1. МУ-Варна осигурява процедури и практика за устойчиво публикуване на необходимата информация за възможностите и постиженията при изследванията в областта на докторската програма.

По 8.1.1. Ръководството на МУ-Варна има отговорно отношение към подобряване на здравната информираност на обществото и необходимостта от представяне на дейността си пред широката общественост. Към университета функционира *Медиен съвет*, който провежда тази политика чрез редица информационни канали: официален сайт на МУ-Варна, сайт на университетската online телевизия MU-Vi.tv, сайт на университетската библиотека, сайт на университетското издателство, официална страница на университета в социалната мрежа Facebook, институционален канал на МУ-Варна в YouTube, сайт на Центъра за кариерно развитие и др.

Създаден е университетски институционален Репозиториум с отворен достъп, в който са депозирани автореферати на дисертации (*с резюмета на български и английски език*). Репозиториумът е част от портала DARTEurope (мрежа от над 400 институционални университетски репозиториума за научни дисертации), с което видимостта на публикуваните бази данни е висока.

МУ-Варна публикува информация относно докторските програми, достъпна за обществеността на интернет-страница на Университета. Информация за реализацията на завършилите докторанти се съдържа в специални презентации, които се представят на заинтересованите страни в Дните на отворените врати. Във всички факултети се поддържа база данни за завършилите и тяхната актуална месторабота.

МУ-Варна организира и съорганизира редица национални и международни научни форуми, с което се популяризират резултатите от научноизследователската дейност, включително и на докторантите. На традиционно провеждания Фармацевтичен бизнес форум и научно-практическа конференция се създават възможности за среща между студенти, докторанти и работодатели, което е от значение за по-нататъшното им развитие.

По 8.1.2. В МУ-Варна са създадени условия докторантите да участват в научни и образователни форуми, в международни проекти и да се включват в академичния обмен.

Докторантите и преподавателите от МУ-Варна имат възможност да осъществяват **международна мобилност** благодарение на програма „Еразъм +” и на широкия спектър от двустранни договори за сътрудничество с голям брой университети от Европа (62 двустранни споразумения от 21 страни) и други части на света. ***През акредитирания период един преподавател от УС по физиология е осъществил краткосрочна мобилност по Еразъм+.***

По 8.1.3. В МУ-Варна традиционно се подпомага развитието на научния потенциал и научните изяви на студенти и докторанти. Редовно се организират студентски научни конференции, с активното участие на докторанти и студенти и от други сродни университети.

Констатации за изпълнение на критерий 8.1:

В МУ-Варна е организирана широка мрежа от медийни канали за информиране на обществеността за дейностите в университета и качеството на обучение по докторските програми. Осигурени са възможности за мобилност на преподаватели, студенти и докторанти по програма Еразъм+ и други договори за сътрудничество. В основното звено е осъществена краткосрочна преподавателска мобилност за обмяна на опит. Стимулира се популяризирането на постиженията на докторантите, участието им в научни форуми, публикационната активност и иновационните резултати в работата им.

МУ-Варна публикува информация за приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; проведени университетски форуми с

участието на докторанти. Публичното оповестяване на актуална информация, свързана с провеждането и управлението на учебния процес става чрез сайта на МУ-Варна, университетската телевизия и други платформи и е приоритетна дейност за ръководството на ВУ, очертана в стратегическото му управление. МУ-Варна стимулира докторантската мобилност. Разгласяването и публикуването на научната продукция на докторантите са постоянен обект за подпомагане от страна на ръководството на ВУ.

Стандарт 9. Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите.

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии.

По 9.1.1. Учебната документация по докторските програми в МУ-Варна редовно се мониторира и актуализира. Този процес е заложен в Правилника за развитието на академичния състав в МУ-Варна като „Процедура за разработване, мониториране, оценяване и актуализиране на докторска програма“.

Управлението и мониторингът върху качеството на образователния процес включва оценка на актуалността на учебната документация и потребностите от промяна, активната позиция на докторанти и заинтересованите лица в процеса на обучение, постиженията на докторантите в хода на обучение, степента на научно-приложен характер, качеството на преподаване съобразно със съвременните изисквания на образователния процес, мнението на докторантите за качеството на получените знания, методите на преподаване и перспективата за успешна реализация. Периодичното мониториране е свързано и с осъвременяване на нормативната база на университета по отношение на докторските програми.

По 9.1.2. Качеството на образованието е предмет на основните нормативни документи на университета. Резултатите от функционирането на системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението, включително от **вътрешни и външни одити**, се оценяват и се предприемат действия за усъвършенстването им. Редовно се провеждат анкети сред докторанти и работодатели и потребители на лица, придобили ОНС „доктор“ в МУ-Варна.

Към доклада-самооценка са приложени доказателствени материали за различните форми на оценяване и дейности по повишаване на ефективността на докторските програми – анкетни карти, резултати от анкетни проучвания, бланки за вътрешни одити и за несъответствие, протоколи от катедрени съвети за обсъждане на материалите по докторската програма.

Вътрешните одити в МУ-Варна се провеждат от комисии, чиито членове успешно са преминали съответното обучение. В МУ-Варна се провеждат анкетни проучвания, свързани с обучението на докторантите: Сред докторанти за удовлетвореността от качеството на обучение; Сред работодатели и потребители на кадри на лица с придобита ОНС „доктор“. В МУ-Варна се провеждат интервюта и срещи с докторанти и работодатели.

Констатации за изпълнение на критерий 9.1:

В МУ-Варна функционира ефективно система за контрол и мониториране на различните етапи на обучението по докторските програми. Учебните програми и индивидуалните учебни планове периодично се осъвременяват съобразно с развитието на науката и предложенията на обучаваните докторанти. В УС по физиология се осъществява редовно проследяване и актуализиране на програмата.

Пренасочването на ДП от професионално направление 4.3. Биологически науки към професионално направление 7.1 Медицина, освен че отговаря на законовите промени, може да се тълкува като израз на желание за осъвременяване на докторантското обучение, насочването му към проблемите на физиологията на човека и клиничната физиология и подобряване на възможностите за реализация на защитилите докторанти.

В МУ-Варна се провежда регулярен мониторинг и актуализиране на докторските програми. Наблюдението, одитите, анализът и оценяването на докторските програми се извършват на няколко равнища: КС, ФС и Академичен съвет. Дейността по планирането и изпълнението на дейностите по повишаване на ефективността на докторантските програми е приоритетна задача на МУ-Варна, респективно на основните звена, в които се провежда обучението на докторантите.

Стандарт 10. Циклично външно осигуряване на качеството.

Критерий 10.1. Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми.

По 10.1.1. Докторските програми в МУ-Варна са обект на периодично външно оценяване съгласно европейските „Стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG)“. Външното оценяване се основава на взаимодействието между двете институции, на изготвения доклад-самооценка, доказателствения писмен материал и представения материал на срещите.

Форма на външно оценяване на качеството на обучение са процедурите за акредитация, осъществявани от Национална агенция за оценяване и акредитация. МУ-Варна има редовна институционална и програмна акредитация за повече от 61 докторски програми. През оценявания период в МУ-Варна не е осъществявано обучение на докторанти по неакредитирани докторски програми.

МУ-Варна е преминал външно одитиране и на база на модела за съвършенство на EFQM (*European Foundation for Quality Management*) със защитено първо ниво (*Committed to Excellence*) и получаване на сертификат. Външен мониторинг се осъществява периодично и от други организации (МОН, Сметна палата и др.).

Констатации за изпълнение на критерий 10.1:

*В МУ-Варна периодично се осъществяват вътрешни одити и външно оценяване, което е от съществено значение за качествено обучение по докторските програми. Системата за управление на качеството е преминала външно одитиране и на база на модела за съвършенство на EFQM (*European Foundation for Quality Management*) е със защитено първо ниво (*Committed to Excellence*).*

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на направените констатации, ПКЗС предлага на Акредитационния съвет да даде право на Медицински университет - Варна да провежда обучение по докторската програма „Физиология на човека“ от професионално направление 7.1. Медицина, в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт.

**Председател на ПКЗС:
(проф. д-р Здравко Каменов, дмн)**